

CATO ELDERINKPLANTSOEN

Twents schrijfster en dichteres op oudeheidkundig
en folkloristisch gebied, 1871 - 1941

Leo Nijkamp

Zuidelijk van de Hogelandsingel is een plantsoen genoemd naar de volkskundige en streekdichteres Cato Elderink (1871-1941). Zij stamde uit een Enschedese fabrikantenfamilie. Als verpleegkundige, eerst werkzaam in Amsterdam en daarna in haar geboorteplaats Enschede, had zij al de sporen verdiend. Toen ging zij zich in het Twentse volksleven verdiepen. De belangstelling daarvoor was gewekt door haar vader Hermannus Elderink (1830-1918) en haar moeder Catherina Blijdenstein (1838-1908).

Cato Elderink vertoefde veel in het landelijke Buurse waar de familie een buitenverblijf bezat. Zij voelde er het oude Twente om zich heen. Daar en ook elders voerde zij gesprekken over het landleven, de sagen, de gebruiken en de taal. Ze schreef er gevoelige opstellen en gedichten over. Dat daarin de grote sociale noden van toen niet aan bod komen, is opvallend. Twentekenner Johan Buursink dacht dat het te maken had met haar zorgeloos bestaan. Hij noemde Cato Elderink overigens *een dichteres op eenzame hoogte*.

Zij heeft met haar werk eerste, *Oet et Laand van* verscheen in 1921.

eerste druk van *van de achttiende eeuw*

Jan Bernard Blijdenstein

verscheen *Het Geslacht Blijdenstein. Familieboek*, terwijl in 1937 haar vierde en laatste boek uitkwam, *Twènter Laand en Leu en Lèven*, een echt standaardwerk! De boeken van Cato Elderink boeiden generatie na generatie: in 1983 verscheen van *Oet et Laand van Aleer* zelfs een vierde druk, ter gelegenheid van het eerste lustrum van Groothengel Boeken; in 1925 en 1955 waren resp. de tweede en derde druk uitgekomen. In de jaren '70 werden *Een Twentsch Fabriqueur* en *Twènter Laand en Leu en Lèven* fotomechanisch herdrukt en uitgegeven door de boekhandels Broekhuis en Scholten. Alleen *Het Geslacht Blijdenstein*, net als *Een Twentsch Fabriqueur* oorspronkelijk niet in de handel geweest, is nooit herdrukt. Op 14 juni 1941 is de schrijfster van *Twènter Laand* gestorven nadat zij op 18 februari in het Rijksmuseum Twente nog met haar 70ste verjaardag was gehuldigd. Bij de Buurserbeek werd kort na haar dood een verfrommeld stukje papier gevonden waarop zij in haar laatste gedicht afscheid neemt van wie haar dierbaar waren:

Straatnaam als spiegel van historie

vier boeken gevuld. Het *Aleer. Twènther verstelsels*, Dan volgde in 1923 de *Een Twentsch Fabriqueur* over leven en werken van (1756-1826). In 1926

*Heb ik ze wal genog leef ehad
Dee met mi-j gungen op 't lèvenspad?*

*Suja suja susselt de weend
Now nig meer denken, sloape mien keend.*

*Los löt mien lèven now al wat et hölt
As dwerrelend herfstloof as dale et völt
Eén wordend met al dee ons vuur bint egoan
Zal ik dan 't lèvensroadsel verstoan.*

*Suja suja suuselt de weend
Nem Moder Eerde, dek too dien Keend*

Cato Elderink (1871-1941)

Foto: archief SHSEL